

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie	sędzia Elżbieta Gawda sędzia Krzysztof Szewczak
Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2020 r. w Lublinie

sprawy T. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji T. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 grudnia 2018 r. sygn. akt VIII U 332/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od T. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Elżbieta Gawda Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Krzysztof Szewczak

III AUa 237/19

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 13 stycznia 2017 roku odmówił T. L. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zmianami) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zmianami), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił, co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej

stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do stażu pracy tego rodzaju uwzględniono wnioskodawcy rok, 10 miesięcy i 23 dni. Nie uwzględniono okresu od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, albowiem w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 5 stycznia 2017 roku nie powołano przepisów resortowych.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł T. L., zaskarżając ją w całości. Domagał się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury, przy jednoczesnym uwzględnieniu, jako okresu wykonywania prac w szczególnych warunkach, okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku w Urzędzie Gminy P.. W toku postępowania, na rozprawie w dniu 24 października 2017 roku wnioskodawca wniósł również o uwzględnienie, jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, okresu zatrudnienia od dnia 24 września 1980 roku do dnia 20 listopada 1983 roku w Państwowym Ośrodku (...), na stanowisku kierowcy autobusu.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 21 grudnia 2018 roku oddalił odwołanie, ustalając, że T. L., urodzony w dniu (...), uprawniony do świadczenia przedemerytalnego w dniu 8 grudnia 2016 roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Na podstawie przedłożonych dokumentów, w tym świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 5 stycznia 2017 roku organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat, w tym 23 lata, 6 miesięcy i 25 dni okresów składkowych, miesiąc i 18 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata okresów uzupełniających, a nadto rok, 10 miesięcy i 23 dni okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Nadto wnioskodawca przedłożył świadectwo wystawione przez Urząd Gminy P. w dniu 5 stycznia 2017 roku, z którego wynika, że wnioskodawca od dnia 1 września 1984 roku jest zatrudniony w Urzędzie Gminy w P. i stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, wymienioną w wykazie A, Dziale VIII, poz. Nr 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43, ze zmianami) oraz wymienioną w wykazie prac o szczególnym charakterze stanowiącym załącznik nr 2, Lp. 8 do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 965, ze zmianami), na stanowisku: kierowca autobusu (k. 48 t. II akt ZUS).

Wskazując na brak przepisów resortowych w powyższym świadectwie organ rentowy zakwestionował ten dokument i dokumentowanego nim okresu nie uznał, jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 13 stycznia 2017 roku odmówił T. L. ustalenia prawa do emerytury (k. 57 t. II akt ZUS).

Sąd Okręgowy ustalił, że w pierwszym ze spornych okresów wnioskodawca był zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w P. od dnia 24 września 1980 roku do dnia 30 listopada 1983 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy autobusu zakładowego i kierowcy autobusu zakładowego – mechanika. Wnioskodawca prowadził autobus marki „S.” model „(...)”, o liczbie miejsc siedzących 40. W przypadku awarii, wyjątkowo, mógł korzystać także z „S.” o liczbie miejsc 21. Nadto Państwowy Ośrodek (...) dysponował dwoma samochodami ciężarowymi, samochodami pogotowia technicznego w liczbie 5 sztuk, „T.”, „N.” i „F.” typu pick-up, oraz osobową „W.”.

Wnioskodawca rozpoczynał pracę o godzinie 6⁰⁰, tak aby na godzinę 7⁰⁰ dowieźć pracowników Państwowego Ośrodka (...) z miejscowości: H., R., P. i J., W., S. i M.. Po przywiezieniu pracowników, wnioskodawca przywoził uczniów ze szkoły przyzakładowej w J.. Wyjeżdżał po nich o 7²⁰-7³⁰ i wracał na godzinę 8. Uczniowie Przyzakładowej Szkoły (...) uczyli się w J. i tam mieszkali w internacie, jednakże praktyki rozpoczynające się o 8²⁰-8³⁰ odbywali w P.. Praktyki odbywały się przez wszystkie dni tygodnia.

Po przywiezieniu uczniów wnioskodawca pozostawał w gotowości do pracy lub wykonywał prace zlecone w dziale transportu, prowadził remonty sprzętu w Dziale Transportu – np. samochodów, sprzątał samochody w tym swój i

konserwował je. Konserwacja pojazdu i sprzątanie zajmowały różną ilość czasu, w zależności od stanu pojazdu. Mogło to trwać dwie godziny dziennie. Wnioskodawca utrzymywał porządek w swoim autobusie, tankował go, zajmował się remontem tego pojazdu.

O 13³⁰ zaczynał odwożenie uczniów do J., po czym wracał do P. i o godzinie 15⁰⁰ rozwoził do domów pracowników, co zajmowało od 2,5 do 3 godzin w zależności od warunków atmosferycznych. Wracając do P. dowoził pracowników drugiej zmiany do pracy.

Nadto w soboty i niedziele dowoził gości weselnych, albowiem Państwowy Ośrodek (...) w P. świadczył usługi w tym zakresie dla osób fizycznych. Obsługa wesela polegała na dowiezieniu gości około godziny 15⁰⁰, po czym rozwoził gości do domu. Do jego zadań należało także przewożenie pracowników w soboty i niedziele na wycieczki zakładowe. W czasie roku szkolnego woził dzieci na wycieczki szkolne i na zawody sportowe do P., B., C. i T..

W przypadku awarii wykonywał drobne naprawy, poważne awarie były usuwane w warsztacie w B..

W dniu 1 września 1984 roku wnioskodawca został zatrudniony w Zbiorczej Szkole Gminnej w P., w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony, na stanowisku mechanika-kierowcy. Od dnia 2 stycznia 1986 roku pracodawca powierzył T. L. wyłącznie obowiązki kierowcy. W dniach 1 września 1987 roku i 1 września 1988 roku zawierał z pracodawcą dodatkowe umowy zlecenia, na mocy, których, za wynagrodzeniem, zobowiązywał się do sprawowania opieki nad dziećmi i młodzieżą przewożoną jego autobusem. Czas opieki nad dojeżdżającymi uczniami określono na 1,5 godziny dziennie. Czas jego pracy określany był szczegółowo aneksami do umów o pracę lub zakresami obowiązków i był uzależniony od rozkładu zajęć lekcyjnych obowiązującego w szkole. Zazwyczaj rozpoczynał ją w okresie nauki od 5³⁰, 6⁰⁰ lub 6³⁰, a koniec miał nastąpić o 14³⁰, 15⁰⁰ lub 16⁰⁰. Zaznaczono, że w okresie ferii zimowych wnioskodawca rozpoczyna pracę o godzinie 7⁰⁰ oraz że w dni, w których nie dowozi uczniów do szkoły wykonuje wszystkie prace zleczone przez dyrektora szkoły, w tym prace niekoniecznie związane z obsługą pojazdu.

Od dnia 1 stycznia 1992 roku do końca spornego okresu wnioskodawca był pracownikiem Urzędu Gminy w P. i zajmował dotychczasowe stanowisko kierowcy autobusu i powierzono mu prowadzenie autobusu marki „A.”, a następnie jeździł „G.”. W tych autobusach było do 50 miejsc siedzących.

W zależności od obowiązującego planu lekcji wnioskodawca rozpoczynał pracę między 5⁽⁴⁵⁾, a 6⁽¹⁵⁾, wyjeżdżając po dzieci do miejscowości Z., K. i H., skąd przywoził je na 6⁽²⁵⁾ do Szkoły Podstawowej w P.. Następnie wykonywał kolejny kurs do A. i O., a w P. był około 7⁽²⁰⁾. Trzeci kurs to wyjazd po dzieci do miejscowości M., N. i B. z powrotem do P. około 8⁽⁰⁵⁾-8⁽¹⁰⁾. Czwarty kurs był wyjazdem do miejscowości Z., K. i H. z powrotem do P. około godziny 8⁽⁵⁰⁾. Piąty kurs to kurs obejmujący H., A., P., z którego wnioskodawca wracał do P. około 10⁽²⁵⁾-10⁽³⁰⁾. Jak wskazano powyżej niektóre miejscowości wymagały więcej niż jednego kursu ze względu na ilość dzieci, przekraczającą pojemność pojazdu. Od godziny 11⁽³⁰⁾ odwoził dzieci z klas 1-3 i z przedszkola, których rodzice byli zwolnieni od opłat chesnego. Wracał o 12⁽¹⁵⁾, po czym odwoził kolejne klasy od 13⁽¹⁵⁾. Kolejny kurs odbywał od 14⁽⁰⁰⁾ do 15⁽²⁰⁾. Do 16⁽⁵⁰⁾ miał przerwę, a od 16⁽⁵⁰⁾ wykonywał 1-2 kursy, w zależności od ilości dzieci, kończąc pracę około 18⁽⁰⁰⁾.

W trakcie roku szkolnego wnioskodawca woził dzieci na basen do kina, teatru i wycieczki do L., B., w B., do K.. Każda klasa w roku szkolnym była na wycieczce 2-3 razy, a krótsze wycieczki były częściej.

W czasie przerwy pomiędzy godziną 10³⁰ a 11⁰⁰ lub 12⁰⁰ udawał się, co drugi dzień po paliwo do miejscowości J.. W dni, w które nie tankował pojazdu wykonywał obsługę samochodu, sprzątał i zamiatał samochód.

W wakacje wnioskodawca wykorzystywał urlop wypoczynkowy i dni wolne za godziny nadliczbowe. Na to było przeznaczone 5 tygodni. W pozostałych 4 tygodniach pracował około 4 godziny dziennie. W czasie wakacji przewoził dzieci na kolonie. Były to 3-4 kursy na dwutygodniowe turnusy. Zdarzało się, że pozostawał na miejscu przez tydzień i w

zależności od potrzeb dowoził doraźnie dzieci do okolicznych miejscowości – nad morze, do ogrodu zoologicznego, na W.. Przebywając w wakacje w P., w okresie, kiedy nie korzystał z urlopu wypoczynkowego obsługiwał także wesela (1-2) lub dodatkowe wycieczki (5-7). Nadto w okresie wakacji zajmował się remanentem autobusu, prał, czyścił siedzenia .

W okresie ferii zimowych T. L. dowoził dzieci na zimowisko, odbywały się przeglądy samochodu.

Autobus był serwisowany w (...) B., a potem w (...) W.. W razie awarii lub w razie konieczności wymiany oleju jeździł do (...). Kontrola taka odbywała się co 3 miesiące. Do naprawy samochodu umawiał się na godzinę. Wymiana oleju trwała około 2 godzin. Potem wracał do pracy. W razie pęknięcia resoru naprawa trwała 4 godziny, a wnioskodawca dopilnowywał procesu naprawy. Zdarzało się, że autobus zostawał w naprawie, wówczas wnioskodawca następnego dnia przyjeżdżał i odbierał samochód. Drobne awarie usuwał samodzielnie. Poważniejsze awarie mogły się zdarzyć 4-5 razy w ciągu roku.

Sąd, co do zasady obdarzył wiarą zeznania świadków oraz zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego i w aktach osobowych.

Sąd Okręgowy zważył, że do okoliczności spornych w rozpoznawanej sprawie należy możliwość zakwalifikowania okresów zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 24 września 1980 roku do dnia 30 listopada 1983 roku oraz od dnia 1 września 1984 do dnia 31 grudnia 1998 roku, jako okresów pracy w szczególnych warunkach, celem ustalenia czy legitymuje się on 15-letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Sąd Okręgowy orzekł, że w związku z tym, że wnioskodawca urodził się po 31 grudnia 1948 roku, spór dotyczył kwestii, czy spełnia on przesłanki przyznania mu emerytury na podstawie art. 184w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz. 1270 ze zm.), czyli czy nabył prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników pracujących w warunkach szczególnych uregulowaną przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepisy §§ 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Ubezpieczony ukończył wymagane 60 lat (w dniu(...)), na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25-letnim stażem pracy oraz jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale w dniu 8 grudnia 2016 roku złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przechodząc do oceny, czy T. L. spełnia warunek legitymowania się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych Sąd wskazał, że z poczynionych ustaleń wynika, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Zbiorczej Szkole Gminnej w P., a następnie po przejęciu zadań dotyczących przewozu dzieci do szkół w Urzędzie Gminy w P. od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, wykonując czynności odpowiadające rodzajowi pracy opisanemu w Wykazie A, Dział VIII, „W transporcie i łączności”, „Transport”, poz. 2 „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. W stosowanym pomocniczo zarządzeniu Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 października 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu nauki, szkolnictwa wyższego i techniki (Dz. Urz. MNSzWiT z 1983 roku, Nr 3) , w Wykazie A, Dziale V, poz. 2 pkt 3 figuruje stanowisko „kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących większej niż 15”. Po zmianach organizacyjnych wnioskodawca był zatrudniony w Urzędzie Gminy w P., co odpowiada zatrudnieniu w administracji. Zarządzenie nr 9 Ministra Administracji Gospodarskiej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji gospodarskiej i ochrony środowiska na

których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. MAGTiOŚ Nr 2 z 1983 roku, poz. 3) wśród prac wykonywanych w szczególnych warunkach wskazuje szczegółowe stanowiska zawarte w cytowanym wyżej rozporządzeniu i wśród stanowisk opisanych w Dziale VIII, w pozycji 2, w pkt. 2 figuruje stanowisko „kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących większej niż 15”.

Wskazać należy, że w ciągu dnia, w roku szkolnym, wnioskodawca pracował od około godziny 6 do godziny 18, a zatem około 12 godzin. W czasie dnia miał przerwy w przewożeniu uczniów pomiędzy godziną 10³⁰ a 11⁰⁰ lub 12⁰⁰. W tym czasie co drugi dzień udawał się po paliwo do miejscowości J.. W dni, w które nie tankował pojazdu wykonywał obsługę samochodu, sprzątał i zamiatał samochód. Nadto miał także przerwę pomiędzy 15²⁰ a 16⁵⁰. Tym samym można przyjąć, że nie wykonywał czynności polegających na kierowaniu pojazdem przez około 3 godziny. Ta okoliczność nie ma jednak znaczenia, albowiem, jak zaznaczono wnioskodawca pracował dziennie około 12 godzin, a to oznacza, że na prowadzenie pojazdu pozostawało około 9 godzin dziennie w okresie roku szkolnego.

Powyższy okres od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku stanowi 14 lat i 4 miesiące, jednakże nie może on zostać w całości uwzględniony.

Sąd Okręgowy nie ma zastrzeżeń do okresów roku szkolnego, kiedy wnioskodawca z całą pewnością stale i co najmniej 9 godzin dziennie pracował, jako kierowca autobusu. Wyłączeniu podlegają jednak okresy ferii zimowych, kiedy wnioskodawca nie przewoził dzieci do szkoły, a odwiezienie i przywiezienie ich na zimowisko świadczy, że w tym okresie nie wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kierowcy. Ani wnioskodawca, ani świadkowie nic nie wspominają o tym, aby był on kierowany do wykonywania innych czynności, jako kierowca autobusu, czy też do wykonywania innej pracy w warunkach szczególnych. Wyłączeniu podlega okres 10 dni roboczych w każdym z 14 lat w okresie od 1985 roku do 1998. Łącznie odliczeniu podlega 140 dni, to jest 4 miesiące i 10 dni.

Nadto wnioskodawca nie świadczył pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w wakacje. Z okresu 9 tygodni wakacji wnioskodawca przez 5 tygodni wykorzystywał urlop i obierał godziny nadliczbowe i okres ten podlega zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach. W pozostałym okresie 4 tygodni przewoził dzieci na kolonie letnie. Jak zeznali świadkowie i sam wnioskodawca były to 3-4 kursy na dwutygodniowe turnusy. Zdarzało się, że pozostawał na miejscu przez tydzień i w zależności od potrzeb dowoził doraźnie dzieci do okolicznych miejscowości. Przebywając w wakacje w P., w okresie, kiedy nie korzystał z urlopu wypoczynkowego, obsługiwał także wesela lub dodatkowe wycieczki. Brak regularnych, codziennych kursów z dziećmi powoduje, że pozostałych 4 tygodni w okresie wakacji letnich nie można uznać za stałe wykonywanie pracy w szczególnych warunkach. Świadek J. B. oszacowała, że w tych pozostałych 4 tygodniach wakacji wnioskodawca mógł pracować po 4 godziny dziennie. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał konieczność odliczenia dalszych 4 tygodni z każdego roku w latach 1985-1998, co daje łącznie 392 dni (14 lat x 28 dni), czyli rok, miesiąc i 2 dni.

Łącznie z okresu od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku odliczeniu podlega rok, 5 miesięcy i 22 dni (4 miesiące i 20 dni + rok, miesiąc i 2 dni), a zatem uwzględnieniu, jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach podlega okres 12 lat, 10 miesięcy i 8 dni (14 lat i 4 miesiące – rok, 5 miesięcy i 22 dni)

Gdy do udowodnionego w niniejszym postępowaniu okresu 12 lat, 10 miesięcy i 8 dni dodamy niesporny, uwzględniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, okres roku, 10 miesięcy i 23 dni otrzymamy okres 14 lat, 9 miesięcy i dnia i jest to całkowity okres jakim wnioskodawca legitymuje się, jeżeli chodzi o staż pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy nie znalazł natomiast podstaw do zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 24 września 1980 roku do dnia 30 listopada 1983 roku w Państwowym Ośrodku (...) w P. (3 lata, 2 miesiące i 7 dni).

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, Lex nr 528152, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNP 2002/11/272).

Sąd nie kwestionuje, że w powyższym okresie wnioskodawca wykonywał pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. Wskazać jednak należy, że nie była to praca wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca zajmował się przywożeniem i odwożeniem pracowników Państwowego Ośrodka (...) w P., nadto dowoził i odwoził uczniów ze szkoły w J. na praktyki w P.. Z ustaleń wynika, że wnioskodawca rozpoczynał pracę o godzinie 6⁽⁰⁰⁾, tak aby na godzinę 7⁽⁰⁰⁾ dowieźć pracowników, po czym o 7⁽²⁰⁾-7⁽³⁰⁾ udawał się po uczniów i wracał na godzinę 8 do P.. Czynności kierowcy zajmowały zatem około 2 godzin, a później wnioskodawca pozostawał w gotowości do pracy lub wykonywał prace zleczone w dziale transportu, prowadził remonty sprzętu w Dziale Transportu – np. samochodów, sprzątał samochody w tym swój i konserwował je. Dopiero o 13⁽³⁰⁾ powracał do pracy kierowcy i zaczynał odwożenie uczniów do J., po czym wracał do P. i o godzinie 15⁽⁰⁰⁾ rozwoził do domów pracowników, co zajmowało od 2,5 do 3 godzin, także kończy około 18⁽⁰⁰⁾. Po południu wnioskodawca wykonywał czynności kierowcy przez około 4,5 godziny. W okresie roku szkolnego wnioskodawca wykonywał czynności kierowcy łącznie przez około 6,5 godziny dziennie (dwie godziny rano i 4,5 godziny po południu). Zarówno wnioskodawca, jak i świadkowie nie wskazali, jakie czynności wnioskodawca wykonywał w okresie ferii i wakacji, a zatem w okresie, kiedy nie dowoził dzieci na praktyki. Świadczenie pracy, jako kierowca autobusu w czasie wycieczek weekendowych i wesel, a także wyjazdów na zawody sportowe nie może również wpływać na uznanie stałości zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, albowiem były to czynności doraźne, świadczone w zależności od potrzeb.

Jak wynika z poczynionych ustaleń T. L., pomimo, że legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, to jednak nie spełnia warunku legitymowania się, co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Jak bowiem ustalono w tych warunkach skarżący świadczył pracę w wymiarze łącznym: 14 lat, 9 miesięcy i dnia.

Wobec tego skarżący nie spełnia łącznie wszystkich przesłanek do ustalenia mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie przepisu art. 184 ustawy emerytalnej. W tym miejscu zważyć należy, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co w konsekwencji oznacza, że określona w ustawie o emeryturach i rentach instytucja wcześniejszej emerytury musi podlegać ścisłej wykładni (wyrok Sąd Najwyższego z dnia 6 marca 2007 roku, sygn. I UK 287/06, LEX nr 936837) oraz że o uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2010 roku, II UK 140/10, LEX nr 786382 oraz z dnia 14 grudnia 2009 roku, I UK 218/09, LEX nr 577817)

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca T. L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego § 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze poprzez błędną wykładnię tego przepisu, polegającą na przyjęciu, że praca w takich warunkach, aby była praca w pełnym wymiarze czasu pracy musi być świadczona przez co najmniej 8 godzin dziennie oraz przez przyjęcie, że wykonywanie sporadycznie innych czynności powoduje, że praca ta traci przymiot pracy w warunkach szczególnych;
2. błędne przyjęcie, że czas pracy wnioskodawcy w Państwowym Ośrodku (...) w P. wynosił 6,5 godzin podczas gdy zeznania wnioskodawcy i świadków wskazują, że praca ta wynosiła około 9,5 godziny dziennie a ponadto błędne

przyjęcie, że praca świadczona w okresie wakacji i ferii zimowych nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnosił o zmianę wyroku i przyznanie prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza sprzeczności w ustaleniach faktycznych w ocenie materiału dowodowego ani naruszenie prawa materialnego poprzez stwierdzenie, że praca wnioskodawcy nie spełniała wymogów do uznania jej za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Istota sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności wymienione w wykazie A uprawniające do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo drobiazgowo i wnikliwe postępowanie dowodowe i przeanalizował wszystkie dostępne dokumenty dotyczące zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach i zajmowanych przez niego stanowisk pracy, przesłuchał też wnioskodawcę i zgłoszonych przez niego świadków, mających potwierdzić, że przez cały okres zatrudnienia w Zbiorczej Szkole Gminnej w P., a następnie po przejęciu zadań dotyczących przewozu dzieci do szkół w Urzędzie Gminy w P. od dnia 1 września 1984 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, wykonując czynności odpowiadające rodzajowi pracy opisanemu w Wykazie A, Dział VIII, „W transporcie i łączności”, „Transport”, poz. 2 „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów oraz w Państwowym Ośrodku (...) w P. od dnia 24 września 1980 roku do dnia 30 listopada 1983 roku. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest podstaw do przyjęcia, że w spornym okresie wykonywał on wyłącznie pracę na stanowisku wymienionym jako praca w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy dokonał dokładnej analizy wszystkich okoliczności i postępowanie dowodowe wskazuje, że obowiązki wnioskodawcy dotyczyły różnych innych jeszcze czynności nie będących pracami w szczególnych warunkach a tylko czynności, które są wymienione w wykazie A uprawniają do obniżenia wieku emerytalnego.

Przepis § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jednoznacznie stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Akta osobowe i wyjaśnienia wnioskodawcy jednoznacznie wskazują, że wnioskodawca, był zatrudniony jako kierowca autobusu dowożącego dzieci, uczniów i pracowników nie wykonywał tej pracy w pełnym wymiarze czasu pracy i w postępowaniu odwoławczym niczym tych ustaleń nie podważył. Podkreślić należy, że o uprawnieniach pracownika do emerytury na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu decyduje łączne spełnienie określonych w nim przesłanek, a przekonanie pracownika o wysokiej szkodliwości warunków pracy jest wystarczające do uznania takiej pracy za pracę w szczególnych warunkach.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art.233 § 1 KPC.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z

dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776) odnoszące się do charakteru zatrudnienia wnioskodawcy spornych okresach.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona i na mocy art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art. 98 KPC oraz § 9 ust 2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015 poz.1804).